

Sygn. akt III AUa 171/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SA Małgorzata Pasek
Protokolant: stażysta Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2015 r. w Lublinie

sprawy B. O.

z udziałem zainteresowanych: M. O. i A. O.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego rolników

na skutek apelacji pozwanego Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 9 grudnia 2014 r. sygn. akt VIII U 939/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz B. O. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 171/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 lutego 2014 r., znak: PU – 400- (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie wobec B. O. ubezpieczenia społecznego rolników i obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie: wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz ubezpieczenie emerytalno – rentowe w okresie od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r. Stwierdził także obowiązek opłacania składki za wyżej wymienioną osobę za miesiąc wrzesień 2010 r. i ustalił, że należności z tytułu składek wynoszą: na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie 31 zł, na ubezpieczenie emerytalno – rentowe 62 zł.

W odwołaniu od tej decyzji B. O. wniosła o jej uchylenie. Odwołująca zarzuciła, że przed wydaniem decyzji nie została poinformowana o konsekwencjach wynikających z udziału w szkoleniu i utracie prawa do ubezpieczenia społecznego rolników. Wskazała, że nadal obowiązuje decyzja Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 21 października 2010 r. nr 920/6 o zmianie warunków podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników dla osób rozpoczynających wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej i nie zaszły żadne nowe okoliczności w rozumieniu art. 156 § 1 ust. 1 k.p.a., które uzasadniałyby uchylenie bądź zmianę tej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując, jak w decyzji.

Decyzją z dnia 24 lutego 2014 r., znak: PU – 400- (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie wobec B. O. ubezpieczenia społecznego rolników i obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie: wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz ubezpieczenie emerytalno – rentowe w okresie od 4 października 2010 r. do 15 lipca 2013 r. Stwierdził także, że ustalił obowiązek opłacania składek za wyżej wymienioną osobę i ustalił, że należności z tytułu składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie, emerytalno – rentowe zostały uregulowane w całości.

W odwołaniu od tej decyzji B. O. wniosła o jej uchylenie i zasądzenie od organu rentowego kosztów sądowych. Odwołująca zarzuciła organowi rentowemu niezasadne przyjęcie, że przed podjęciem pozarolniczej działalności gospodarczej nie podlegała 3-letniemu ubezpieczeniu społecznemu rolników, w sytuacji gdy podlegała temu ubezpieczeniu od 26 sierpnia 2005 r., a ponadto, że ubezpieczona nie posiadała uprawnienia do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, w sytuacji gdy nadal obowiązuje decyzja Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 21 października 2010 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując, jak w decyzji.

Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Lublinie – VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zarządził połączenie spraw zainicjowanych powyższymi odwołaniami do łącznego rozpoznania i orzekania. Sąd Okręgowy w Lublinie wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych A. O. i M. O..

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2014 r., sygn. akt VIII U 939/14 Sąd Okręgowy zmienił decyzję Prezesa KRUS z dnia 24 lutego 2014 r. znak: PU – 400- (...) i ustalił, że nie ustało wobec B. O. ubezpieczenie społeczne rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno – rentowego w okresie od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r. (pkt I) oraz zmienił decyzję Prezesa KRUS z dnia 24 lutego 2014 r. znak: PU – 400- (...) i ustalił, że nie ustało wobec B. O. ubezpieczenie społeczne rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno – rentowego w okresie od 4 października 2010 r. do 15 lipca 2013 r. (pkt II), ponadto zasądził od pozwanego na rzecz B. O. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III). Swoje rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji oparł na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

A. O. dokonał w dniu 23 października 1998 r. zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego rolników. Wskazał, że jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego we wsi G. o powierzchni 0,97 ha przeliczeniowych (1,29 ha fizycznych). Dokonał również zgłoszenia M. O. i podał, że pracuje w gospodarstwie rolnym, jako małżonka rolnika. M. O. i A. O. są również właścicielami nieruchomości o powierzchni 0,16 ha, stanowiącej działkę nr (...) położonej w A.. W dniu 26 sierpnia 2005 r. A. O. złożył wniosek o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników swojej synowej B. O. i zgłosił ją do ubezpieczenia jako domownika oświadczając, że pracuje w jego gospodarstwie rolnym. Decyzją z dnia 30 sierpnia 2005 r. Prezes KRUS stwierdził podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników przez B. O. od 26 sierpnia 2005 r. i zobowiązał A. O. do opłacania składek z tego tytułu. B. O. zapoznała się z treścią tej decyzji i zawartym w niej pouczeniem. W dniu 4 października 2010 r. B. O. przedstawiła zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, z którego wynikało, że od dnia 4 października 2010 r. prowadzi działalność gospodarczą dotyczącą produkcji mebli. Prezes KRUS decyzją z dnia 21 października 2010 r. stwierdził spełnianie przez B. O. warunków do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i wynikający z tego obowiązek opłacania w podwójnej wysokości składki podstawowej na ubezpieczenie emerytalno-rentowe od miesiąca października 2010 r. Z

dniem 15 lipca 2013 r. B. O. zaprzestała prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej i Prezes KRUS decyzją z dnia 18 lipca 2013 r. stwierdził spełnianie przez nią warunków do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz ustanie obowiązku opłacania składki w podwójnej wysokości na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

Od 22 czerwca 2009 r. B. O. była zarejestrowana, jako bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł., bez prawa do zasiłku.

W dniu 17 lutego 2014 r. do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowej w Ł. wpłynęło zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Oddziału w L. Inspektorat w Ł., z którego wynikało, że B. O. w okresie od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r. podlegała ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu u płatnika Powiatowego Urzędu Pracy w Ł., jako absolwent pobierający stypendium w okresie skierowania na szkolenie lub odbycie stażu. Sąd ustalił, że w dniach od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r. B. O. uczestniczyła w szkoleniu organizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Ł. „ABC przedsiębiorczości” i z tego tytułu otrzymała stypendium w wysokości 190 zł.

W dniu 15 września 2010 r. została zgłoszona przez ten Urząd do ubezpieczeń społecznych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w okresie od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r.

Mając na uwadze ustalony powyżej stan faktyczny, który nie był między stronami sporny, Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołanie wnioskodawczynie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy zauważył, że w świetle poglądów orzecznictwa, pouczenie udzielane przez organ stronie musi być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami i wskazywać okoliczności, powodujące ustanie lub zawieszenie prawa w taki sposób, aby były zrozumiałe dla osoby, do której są skierowane. Sąd ustalił, że Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, doręczając B. O. odpis decyzji z dnia 30 sierpnia 2005 r. pouczyła ją, że o obowiązku informowania Kasy w określonym terminie o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności np. podjęciu pracy lub pozarolniczej działalności gospodarczej rodzącej obowiązek podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu. Dalej z pouczenia wynika, że rolnik lub domownik, który podlega ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, nadal podlega temu ubezpieczeniu jeśli nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym. Sąd wskazał, że wnioskodawczynie zgodnie z tym pouczeniem zawiadomiła Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o rozpoczęciu pozarolniczej działalności gospodarczej. Jednak tak zredagowane pouczenie nie było, w ocenie Sądu Okręgowego, prawidłowe, wystarczające i zrozumiałe dla wnioskodawczynie na tyle by mogła ocenić, że odbywanie 3 dniowego szkolenia w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł. i otrzymanie z tego tytułu stypendium w kwocie 190 zł powoduje wliczenie tego okresu do okresów pracy wymaganych do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Taka ocena, zdaniem Sądu, wymaga znajomości prawa, a w szczególności ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 79 ust. 1) a także ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd podniósł, że wnioskodawczynie nie jest prawnikiem, zatem o skutkach uzyskania stypendium mogła dowiedzieć się dopiero z zaświadczenia wydanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Ł. z dnia 13 września 2010 r., a zatem już po odbyciu szkolenia i pobraniu stypendium. Sąd zauważył, że z dokumentacji nadesłanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Ł. nie wynika, aby wnioskodawczynie przed podjęciem szkolenia o tych konsekwencjach była pouczona i miała taką wiedzę. Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawczynie, że gdyby taką informację posiadała, nie zdecydowałaby się na odbycie szkolenia i pobranie stypendium, ponieważ korzyści, jakie z tego tytułu uzyskała, są niewspółmierne do konsekwencji wynikających z wyłączenia z ubezpieczenia rolniczego. Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczona w okresie od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r. nadal spełniała przesłanki podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, a w konsekwencji, zgodnie z dyspozycją art. 5a oraz 3a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, miała możliwość wyboru tego ubezpieczenia w chwili rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, to jest od dnia 4 października 2010 r. Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie I i II wyroku. Orzeczenie o kosztach procesu Sąd oparł na dyspozycji art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 12

ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

Apelację od tego wyroku wywiódł Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zaskarżając wyrok w całości i wnioskując o jego zmianę i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Autor apelacji zarzucił:

- naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału, w tym w szczególności przyjęcie, że B. O. miała ograniczone możliwości oceny skutków uczestnictwa w 3 – dniowym szkoleniu w PUP w Ł. w zakresie podlegania w tego tytułu ubezpieczeniu społecznemu, co w konsekwencji spowodowało ustanie ubezpieczenia społecznego rolników za okres od 6 września 2010 r do 9 września 2010 r i od 4 października 2010 r do 15 lipca 2013 r.;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 7 i 16 oraz art. 3a ust. 1, jak również art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r, poz. 1403 ze zm.) przez ustalenie, że ubezpieczenie społeczne rolników dla B. O. nie ustało od 6 września 2010 r do 9 września 2010 r oraz od 4 października 2010 r do 15 lipca 2013 r.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podniósł, że ubezpieczona przebywając w Ł. z racji organizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy szkolenia, bez przeszkód mogła zasięgnąć informacji w miejscowej P. Terenowej KRUS, gdzie uzyskalaby pełne wyjaśnienie kwestii podlegania ubezpieczeniu, zgodnie z aktualnym stanem prawnym. W ocenie organu rentowego, zainteresowana nie dołożyła należytej staranności w tej sprawie, tym bardziej, że zamierzała niedługo potem rozpocząć działalność gospodarczą. Skarżący podniósł, że art. 7 w ustępie 1 oraz art. 16 w ustępie 3 jednoznacznie rozstrzygają, iż ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy nie podlega osoba, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu. W ocenie organu rentowego, wnioskodawczyni podlegając ubezpieczeniu w ZUS od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r., nie spełniła w tym okresie warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. W konsekwencji rozpoczynając od 4 października 2010 r. prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, nie spełnia też warunku podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, określonego w art. 5a ust. 1 ustawy o u.s.r., w postaci podlegania ubezpieczeniu rolniczemu nieprzerwanie przez co najmniej 3 przed rozpoczęciem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie ma uzasadnionych podstaw i z tych względów podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje zarówno ustalenia faktyczne jak i rozważania prawne, poczynione przez ten Sąd.

Przedmiotem sporu w tej sprawie jest ustalenie, czy B. O. w okresach od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r. oraz od dnia 4 października 2010 r. do 15 lipca 2013 r. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników. Nie było między stronami sporne, że od dnia 26 sierpnia 2005 r. B. O. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników, zaś w dniach od 6 do 9 września 2010r. uczestniczyła w szkoleniu organizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Ł. i z tego tytułu otrzymała stypendium, co stanowiło podstawę zgłoszenia wymienionej przez ten Urząd do powszechnego ubezpieczenia społecznego w okresie od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r. Nie jest też sporne, że od dnia 4 października 2010 r. B. O. rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Do rozstrzygnięcia pozostawała kwestia, czy ubezpieczona, mimo formalnego zaistnienia okoliczności powodujących wyłączenie jej z rolniczego ubezpieczenia społecznego w okresie od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r., winna nadal podlegać temu ubezpieczeniu, a w konsekwencji również czy spełnia przesłankę, o której mowa w art. 5a oraz 3a ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w postaci legitymowania się trzyletnim okresem podlegania ubezpieczeniu rolniczemu, warunkującą wybór tego ubezpieczenia w chwili rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej

działalności gospodarczej. W ocenie Sądu Apelacyjnego, zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia tej kwestii miała ocena, czy ubezpieczona w sposób pełny, konkretny i czytelny została pouczona przez rolniczy organ rentowy o zasadach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, a w szczególności o okolicznościach powodujących ustanie tego ubezpieczenia.

Obowiązek poinformowania ubezpieczonej przez organ rentowy o jej prawach i obowiązkach wynikających z ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2013.1403 j.t.) przewidziany został po pierwsze w art. 62 § 1 ust. 4 tej ustawy, w świetle którego Kasa prowadzi działalność w zakresie informowania ubezpieczonych i świadczeniobiorców o prawach i obowiązkach wynikających z ustawy oraz propagowania działalności Kasy. Powołany przepis oznacza przy tym obowiązek Kasy dbałości o interes ubezpieczonych (tak. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 listopada 2012r., I UK 269/12 (OSNP 2013/19-20/240)). Jednocześnie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wydając decyzję z dnia 30 sierpnia 2005r. o objęciu wnioskodawczyni ubezpieczeniem społecznym rolników, jako domownika rolnika, był związany regułami postępowania administracyjnego, które określają jego obowiązki w zakresie prowadzenia postępowania i orzekania. Stąd też między innymi miał obowiązek należytego i wyczerpującego poinformowania wnioskodawczyni o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogły mieć wpływ na ustalenie jej praw oraz obowiązków wynikających z objęcia jej rolniczym ubezpieczeniem społecznym. Obowiązek taki wynika z art. 9 k.p.a., który zobowiązuje organy administracji publicznej do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Przepis ten przewiduje dalej, że organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. Powołany przepis wyłącza zatem w postępowaniu administracyjnym zasadę "niezajomość prawa szkodzi".

Za utrwalony należy uznać pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w wyrokach z dnia 26 kwietnia 1980 r., sygn. akt III URN 51/ 80 (OSNCP z 1980 r. nr 10, poz. 202), z dnia 10 grudnia 1985 r., sygn. akt II URN 207/85 (PiZS z 1986r. nr 3, str. 761), a także z dnia 17 listopada 1995 r., sygn. akt II URN 46/95 (OSNAPIUS z 1996r. nr 12, poz. 174), wedle którego pouczenie nie może być abstrakcyjne i niekonkretne, a musi się odnosić do danej sprawy. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 11 lipca 2001 r., I SA 2447/00, LEX nr 54741 wskazał przy tym, że organ nie może ograniczyć się tylko do udzielenia informacji prawnej, lecz musi podać również niezbędne wyjaśnienia co do treści przepisów oraz udzielać wskazówek, jak należy postąpić w danej sytuacji, aby uniknąć szkody.

Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę podziela przywołane wyżej poglądy judykatury. Wydając decyzję z dnia 30 sierpnia 2005 r., Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego był zobowiązany, aby zawrzeć w niej pouczenie odpowiadające treści przepisów mogących mieć znaczenie dla ubezpieczonej, w szczególności wskazać okoliczności powodujące ustanie tego ubezpieczenia w taki sposób, aby było to zrozumiałe dla wnioskodawczyni.

Analiza akt KRUS dołączonych do akt tej sprawy wskazuje, że Prezes KRUS, wydając decyzję o objęciu B. O. ubezpieczeniem społecznym rolników, umieścił na odwrocie tej decyzji pouczenie, w którym w punkcie pierwszym informował, że rolnik jest obowiązany w ciągu czternastu dni zgłaszać Kasie osoby pracujące w jego gospodarstwie, podlegające z tego tytułu ubezpieczeniu oraz informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności np. podjęcie pracy lub pozarolniczej działalności gospodarczej, rodzącej obowiązek podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu. W drugim punkcie pouczenia wskazano, że rolnik lub domownik, który podlega ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, nadal podlega temu ubezpieczeniu jeśli nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym. W trzecim punkcie wskazano, że rolnik lub domownik, o którym mowa powyżej, podlega nadal ubezpieczeniu społecznemu rolników, jeżeli w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu tej działalności, a także wznowienia prowadzenia uprzednio zawieszanej takiej działalności, złoży Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia. Kolejne

punkty pouczenia odnosiły się do obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (decyzja - k. 38 verte akt KRUS).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji w pełni trafnie przyjął, że informacje zawarte w decyzji z dnia 30 sierpnia 2005 r. nie stanowiły prawidłowego pouczenia o okolicznościach powodujących ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec osoby, która podlega temu ubezpieczeniu, jako domownik rolnika. Organ wskazał tam na przykładowe okoliczności, mające wpływ na podleganie ubezpieczeniu rolniczemu przez osoby pracujące w gospodarstwie rolnika, mianowicie odniósł się do przypadku rozpoczęcia przez takie osoby prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz podjęcia pracy. Nie przedstawił natomiast ogólnych zasad podlegania przez domownika rolnika ubezpieczeniu rolniczemu, wynikających z ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W szczególności nie przedstawił zasady, na którą pozwany powołuje się w toku niniejszego procesu, że ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy nie podlega rolnik lub domownik, jeżeli ten rolnik lub domownik podlega innemu ubezpieczeniu. Jasne określenie w decyzji zasad podlegania ubezpieczeniu rolniczemu było tym bardziej konieczne, że organ rentowy obejmował tym ubezpieczeniem osobę, która dotychczas nie podlegała temu ubezpieczeniu, a zatem nie miała wiedzy o obowiązujących w tym zakresie zasadach. Zawarte w pouczeniu wezwanie rolnika zgłaszającego domownika do ubezpieczenia, do powiadomienia organu rentowego o zachodzących okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników, bez wskazania kiedy w świetle obowiązujących przepisów ustaje ubezpieczenie rolnicze domownika, nie zastępuje prawidłowego pouczenia. Reasumując stwierdzić należało, że zawarte w decyzji pouczenie nie realizowało w należyty sposób spoczywającego na organie obowiązku informowania stron, wynikającego z art. 62 § 1 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz z dyspozycji art. 9 k.p.a.

Brak jest przy tym podstaw, aby uznać, że odwołująca nie dołożyła należytych starań w zakresie znajomości przepisów prawa. Nietrafnie apelujący argumentuje, że obowiązkiem ubezpieczonej było zgłoszenie się do miejscowej placówki terenowej KRUS, gdzie miałyby wnioskować o wyjaśnienie kwestii podlegania ubezpieczeniu w związku z planowanym szkoleniem w dniach od 6 do 9 września 2010 r. Należy z całą mocą podkreślić, że to organ, wydając decyzję o objęciu wnioskodawczyni ubezpieczeniem społecznym rolników, miał obowiązek poinformowania jej o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustanie wobec niej ubezpieczenia rolniczego. Tego obowiązku pozwany organ nie dopełnił. Jednocześnie nie było między stronami sporne, że przed odbyciem szkolenia B. O. nie otrzymała informacji od Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. o skutkach prawnych odbywanego szkolenia i otrzymanego stypendium, zatem jako osoba nieposiadająca wiedzy prawniczej, nie mogła przypuszczać, że te zdarzenia mają wpływ na podleganie przez nią ubezpieczeniu społecznemu rolników. W judykaturze utrwalony jest pogląd, który Sąd Apelacyjny podziela, zgodnie z którym organ administracji publicznej z urzędu udziela stronom i innym uczestnikom postępowania informacji, niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. Oczekiwanie organu na odnośne wnioski stron i nieudzielenie takich informacji, wyjaśnień i wskazówek z powodu braku wniosku narusza przepis art. 9 k.p.a. (tak. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 kwietnia 2008 r., II GSK 51/08 (LEX nr 467107). Sąd Apelacyjny w Szczecinie w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 lipca 2014r., sygn. akt III AUa 1166/13 (LEX nr 1515285) dodał, że obowiązek organu wynikający z dyspozycji art. 9 k.p.a. należy rozumieć jako bezwzględny zakaz wykorzystywania przez organy administracji nieznanymi prawami przez obywateli lub przerzucanie skutków nieznanymi prawami przez urzędników na obywateli.

Z powyższych względów zarzut obrazy dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. okazał się nietrafny.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się również obrazy powołanych w apelacji przepisów prawa materialnego. Sąd drugiej instancji podziela wyrażony kilkakrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, zgodnie z którym o wyłączeniu z ubezpieczenia obowiązkowego - powstającego i ustającego z mocy prawa - nie może decydować zaniechanie działań nieobjętych informacją organu ubezpieczeń społecznych. W wyroku z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 238/07 (OSNP 2009 nr 5-6, poz. 76) Sąd Najwyższy stwierdził, że niezłożenie przez ubezpieczonego rolnika zaświadczenia o kwocie należnego podatku w terminie przewidzianym przez prawo nie może prowadzić do pozbawienia go rolniczego tytułu ubezpieczenia społecznego, jeżeli nie został wyraźnie pouczony o skutkach prawnych swego zaniechania. Stanowisko powyższe Sąd Najwyższy powtórzył w wyroku z dnia 27 listopada 2012r., I UK 269/12 (OSNP 2013/19-20/240)

stwierdzając, że niezłożenie przez rolnika prowadzącego w dniu 2 maja 2004 r. działalność pozarolniczą oświadczenia wyrażającego wolę pozostania w ubezpieczeniu rolniczym nie powodowało ustania obowiązkowego ubezpieczenia rolniczego, jeżeli Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie skierowała do niego informacji o znaczeniu prawnym terminu wyznaczonego na dzień 30 września 2004 r. i o koniecznych czynnościach wymaganych do pozostania w ubezpieczeniu rolniczym po dniu 1 października 2004 r. Wreszcie należy przywołać trafny pogląd Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 lipca 2014r., sygn. akt III AUa 1166/13 (LEX nr 1515285), że jakkolwiek art. 6 k.p.a. stanowi, że organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa, to nie można tego przepisu rozumieć w ten sposób, że istnienie przepisu prawa jest nadrzędną wartością wykluczającą analizę konkretnego przypadku w odniesieniu do zasady słusznego interesu obywatela, jak też zwalniająca organ władzy publicznej od obowiązku czuwania na tym, by strona postępowania, wskutek niedoinformowania nie poniosła szkody z powodu niezajomości prawa.

Przenosząc powyższe poglądy judykatury na grunt tej sprawy stwierdzić należało, że uchybienie przez rolniczy organ rentowy obowiązkowi należytego poinformowania wnioskodawczyni o przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, regulujących podleganie temu ubezpieczeniu, stanowiło wystarczającą podstawę do ustalenia, że wnioskodawczyni okresie od 6 września 2010 r. do 9 września 2010 r. nadal podlegała temu ubezpieczeniu, a w konsekwencji spełniła również przesłankę, o której mowa w art. 5a oraz 3a ust. 1 powołanej wyżej ustawy w postaci legitymowania się trzyletnim okresem podlegania ubezpieczeniu rolniczemu, warunkującą wybór tego ubezpieczenia w chwili rozpoczęcia przez wnioskodawczynię pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 4 października 2010 r. Przeciwnie stanowisko oznaczałoby, że przepisy ustawowe, w szczególności art. 9 k.p.a. należący do generalnych zasad postępowania administracyjnego, byłyby pozbawione praktycznego znaczenia, a ubezpieczona poniosłaby szkodę z tego tytułu, że nie miała wiedzy o zasadach podlegania ubezpieczeniu rolniczemu.

W tej sytuacji Sąd uznał, że apelacja pozwanego nie jest uzasadniona, co skutkowało jej oddaleniem na podstawie art. 385 k.p.c., jak w punkcie pierwszym.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r, poz. 461), jak w punkcie drugim wyroku.